

Könyörülő és hív főpap

Időpont: Böjt 5. vasárnapja – 1954. április 4.

Alapige: Zsid 2,17-18

„Annakokáért mindenestől fogva hasonlatosnak kellett lennie az atyafiakhoz, hogy könyörülő legyen és hív főpap az Isten előtt való dolgokban, hogy engesztelést szerezzen a nép bűneiért. Mert a mennyiben szenvedett, ő maga is megkísértetvén, segíthet azokon, a kik megkísértetnek.”

A zsidó szemében a legfőbb méltóság a főpap volt. Voltak ugyan főpapok, akik méltatlanná tették magukat erre a megkülönböztetett tiszteletre, s alaposan megtépázták a főpap dicsőségét – gondoljunk csak a Jézus szenvedéstörténetében szereplő Annásra és Kajafásra –, de azért a főpapnak mindig volt valami személytől független méltósága és dicsősége. Amikor a Zsidókhoz írt levél szerzője valami nagyot akar írni Jézusról, ezért mondja róla, hogy főpap. Mégpedig nem akármilyen. Két jelzőt mond róla: könyörülő és hív főpap.

1. Jézus könyörülő Főpap.

Így kezdődik az ige: *„Annakokáért mindenestől fogva hasonlatosnak kellett lennie az atyafiakhoz, hogy könyörülő legyen és hív főpap az Isten előtt való dolgokban, hogy engesztelést szerezzen a nép bűneiért.”* (17. v.) Ennek a versnek a gondolatmenete ez: Könyörülni a másikon csak az tud, aki meg tudja érteni a másikat. Megérteni a másikat csak az tudja, aki maga is volt már hasonló helyzetben. Ennek okáért Jézusnak is emberré kellett lennie, végig kellett mennie az egész embersorsón, hogy könyörülő főpap lehessen Isten előtt az ember dolgában. Ebből az embersorsóból a 18. vers kiemeli a szenvedést, a megkísértetést, a 17. pedig a bűnért való engesztelést.

Jézus tudja, mi a szenvedés, mert maga is szenvedett, mégpedig többet, mint akármelyikünk. Istállóban látta meg e világot. Szegénységben született, és szegény maradt holtá napjáig. Egyszerű falusi ács családjában növekedett, s szekercétől kérges tenyérrel kereste később maga is a kenyeret. Mikor tanítani kezdett, akkor sem tőkéből élt, hanem mások irgalmából. Mikor meghalt, sem volt többje, mint a rajtavalója. Halálában még azt is elvették tőle, s nem maradt mása, mint egyszerű ágyékkötője.

Nemcsak szegény volt, hanem üldözött is. Már édesanyja ölén a menekülők országútján kellett sietnie idegen országba Heródes gyilkos szándéka elől. Felnőttkorában mindig lestek rá. Fogas kérdésekkel tört vetettek neki, hogy megfogják. Végül is elfogták, és hamis vádak alapján halálra ítélték.

Pénze nem volt, nyugalma sem, de szeretetet sem sokat kapott életében. Legszűkebb családjá értetlenül állott vele szemben, s hóbotosnak tartotta őt. Tanítványai közül az egyik elárulta, a másik megtagadta, a többiek – János kivételével – mind rútol cserbenhagyták.

Ismerte a test kínjait. Tudta, mi az éhség, milyen gyötrő a szomjúság, milyen nehéz a hajléktalanság, de tudta azt is, mi a korbács, mi az arcul köpdöztetés undora, az átszögeztetés. Többet szenvedett, mint akármelyikünk.

Jézus tudja, mi a kísértés, mert maga is megkísértetett, mégpedig erősebben, mint akármelyikünk. Ott ólálkodott körülötte az ördög, mikor negyven napig a pusztában készülődött szent hivatására. Egyik támadást a másik után intézte ellene. Belebújt egyik legkedvesebb tanítványába, Péterbe, s rajta keresztül akarta visszatartani őt a váltság útjától (Mt 16,23). Még a kereszten sem hagy neki békét, hanem a csúfolódó tömeg ajkán keresztül akarja felizgatni, hogy szálljon le a keresztről, s vegyen elégtételt magának. Nincs, aki ellen annyi és olyan heves támadást intézett volna vagy intézne a Sátán, mint éppen Jézus ellen.

Jézus tudja, mi a bűn, mert – hogy engesztelést szerezzen a nép bűneiért – bűnné lett érettünk (2Kor 5,21). Nem úgy ismerte meg a bűnt, hogy mások megnyitották előtte a szívüket, s ebben a feltáruzó szívben látta meg a bűn gyötrelmét, sem nem úgy, hogy magán kellett megtapasztalnia, milyen gonoszok az emberek... A bűnt igazában a Gecsemáné kertjében ismerte meg, ahol abban az irtózatos keserű pohárban, melyet ki kellett ürítenie, benne volt az egész világ minden bűnének minden utálatos szennye. Ezért irtózott tőle. Ezért verítékezett véresen. Nincs, aki a bűn miatt annyit gyöttrődött volna, mint Jézus.

Jézus tudja, mi a halál, mert – hogy engesztelést szerezzen a nép bűneiért – vállalnia kellett a halált, mert vérontás nélkül nincs bűnbocsánat (Zsid 9,22). Mégpedig milyen halált! Nem úgy halt meg, hogy késő vénségben érett kalászként hajtotta fejét álomra szereteteitől s a világ hálájától körülövezve, eredményekben gazdag élet után, hanem kora ifjúságában szidalmazó csöcselék nyelvöltögetése közben bitófán szenvedett ki rettentő kínok között. Ha valaki, ő tudja, hogy mi a haláltusa!

Jézus tudja, hogy mi a kárhozat, mert – hogy engesztelést szerezzen a nép bűneiért – nemcsak a szenvedést és halált vállalta helyettünk magára, mint a mi bűneink zsoldját, hanem magát a kárhozatot is. Helyettünk alászállt a poklokra, az Istentől való elhagyatottság rettenetes állapotába. Ezért kiáltott fel a kereszten: „*Én Istenem, én Istenem! Miért hagytál el engemet?*” Ha valaki, ő tudja, mi a kárhozat.

Jézus tehát tudja, hogy mit jelent embernek lenni, s ez a tudat főpapi méltóságában is ható tényező. Mennyei dicsőségében Isten előtt sem felejtette el, hogy mit jelent embernek lenni. Ezért könnyörülő főpap ő. „*Mert nem oly főpapunk van, a ki nem tudna megindulni gyarlóságainkon, hanem a ki megkísértetett mindenekben, hozzánk hasonlóan, kivéve a bűnt. Járuljunk azért bizodalommal a kegyelem királyi székéhez, hogy irgalmasságot nyerjünk és kegyelmet találjunk, alkalmas időben való segítségül.*” (Zsid 4,15–16)

2. A másik jelző, melyet szentleckénk Jézussal mint főpappal kapcsolatban használ, az, hogy Jézus *hív főpap*.

Három dologban látja szent igénk Jézus főpapi hűségét: az engesztelés szerzésében, az Isten előtt való dolgokban és a kísértésekkel küszködők megsegítésében.

A zsidó főpap fő szolgálata is az engesztelés szerzése volt. Évente egyszer, a nagy engesztelési ünnepen előbb önmagának megtisztulásáért mutatott be véres áldozatot Istennek, majd a nép bűneiért öntötte az áldozati állat vérét a szentek szentjében a szövetség ládájának aranyfedelére. Mennyivel könnyebb volt ez, mint Jézus főpapi szolgálata! Jézus nem áldozati állat vérét vitte engesztelésül Isten színe elé, hanem a saját vérét. Önmaga lett az áldozati bárány a keresztfá oltárán. S míg a zsidó főpapot áhítatos tömeg vette körül hódolattal, Jézus engesztelő áldozatának környezete a bitófa csöcselékének gúnyolódása, szidalma volt. Csak az tudta ezt végigcsinálni, aki hív főpap volt, akít nem lehetett visszariasztani az áldozattól, sem elkedvetleníteni nem lehetett. Hű volt mindhalálig, egészen a keresztfának haláláig.

De hív az Isten előtt való dolgokban is: abban, ahogyan képvisel minket az Atya előtt. A főpap ugyanis nem csupán Isten képviselője a nép előtt, hanem a nép képviselője is Isten előtt. Jogi kifejezéssel élve: ő a mi védőügyvédünk. Csodálatos kóstolót adott ebből a kereszten, amikor kínzóíért és szidalmazóíért imádkozott, s mentegette őket Isten előtt azzal, hogy nem tudják, mit cselekesznek. Így csak az tud érvelni azok mellett, akiknek bűne égre kiált, így csak az tudja védeni azokat, kik az ő védtelenségéből csúfot űznek, így csak az tud irgalomért könyörögni, aki ismeri az embert, sajnálja, megérti, és maga is megbocsát neki. A hűséget a reménytelen eseteken lehet lemérni. Jézus a reménytelen eseteknek is szószólója Isten előtt.

És hív a kísértésekkel küszködők megsegítésében. A szentíró nem magyarázza közelebbről ezt az állítását. Nem mondja el, hogy miképp segít Jézus, a főpap, rajtunk a kísértések között. Olyan köztapasztalati ténynek tudja ezt, mely sem leírást, sem bizonyítást nem igényel. Isten minden gyermekének ma is van ilyen tapasztalata. Nincs olyan kísértés, melynek kezdeti állapotában meg ne csendülne emlékezetünkben Krisztus igéje. Talán az aznap reggel olvasott ige. Talán egy régi, gyermekkorban tanult aranymondás. Talán egy prédikációfoszlány, vagy olvasmányunknak egy, már rég elfelejtettnek gondolt mondata. Ez mind a főpap tusakodása értünk, hogy el ne bukjunk a kísértések közepette. Ezekben közli az ő visszatartó és erőt kínáló segítségét.

Azonban ennél többet is tesz: imádkozik azokért, akik kísértésekkel küszködnek. Mielőtt a kísértő hozzánk lépne, már elhangzott Jézus főpapi imádsága értünk. Péterért is már akkor imádkozott, mikor még az utolsó vacsorán voltak együtt (Lk 22,32). A kísértést megelőző közbenjáró imádság, kísértés közben a kísértő hazugságait megerőtlenítő ígérekre való emlékeztetés, ez Jézus hű főpapi szolgálata a kísértésekben küszködők mellett.

Ilyen főpapunk van. Ha végiggondoljuk, megmelegszik tőle a szívünk, felbátorodik a lelkünk, s úgy érezzük, hogy az értünk meghalt, feltámadott és a mennyben Isten jobbán dicsőségben élő Krisztus egyszerre nagyon közel jött hozzánk. Úgy érezzük, hogy nemcsak azért kell térdet, fejet hajtanunk előtte, mert Isten Fia, hanem talán még inkább azért, mert embernek fia, nekünk irgalmas és hűséges főpapunk.

A mai vasárnap az ősegyházi neve szerint Judica vasárnapja, ami azt jelenti: Ítéld meg engem, Uram! Ó, be jó, hogy az ítéletben nekünk ilyen drága főpapunk van! Ámen.